

SVENSK
MUSIKTIDNING

TJUGUÅTTONDE ÅRGÅNGEN

1908

STOCKHOLM
FRANS J. HUSS
1908

INNEHÅLL.

Biografier.	Sid.
Aekté, Aino	130
Burén, Axel	1
Carreno, Theresa	129
Chartres, Vivien	26
Cornelius, Peter	113
Crusell, Bernhard	65
Elgar, Edward	66
Froni, Jacopo	105
Heinemann, Alexander	114
Hellström-Oscar, Anna	58
Hempel, Frida	73
Herold, Wilhelm	9
Hesse, Davida	97
Hwass, Tora	41
Jungstedt, Mathilda	17
Kreisler, Fritz	146
Lucca, Pauline	42
Marteau, Henri	25
Menzinsky, Modest	121
Ranft, Albert	89
Rappe, Signe	137
Rimsky-Korsakow, Nikolai	106
Schjelderup-Petzold, Hanka	10
Sellergren, Axel	49
Senatra, Armida	10
Strauss, Richard	57
Strömberg, Helmer	145
Thegerström, Hilda †	2
Thiel, Arthur	2
Wagner, Richard	33
Ödmann, Arvid	98

Dödsfall. Sid.: 23, 27, 95, 120, 127,
Dödsfall inom musik- och operavärlden 1907 . . . . . Sid.: 46, 51.

Historia, Estetik, Teknik m. m.

Aubers »Fra Diavolo» på Stockholms operascen	130
Carl Löwe, bassångarnes kompositör, af F. Schéele	42
Ett och annat om Wagners »Lohengrin»	99
Folkkonservatoriet i Moskva, af Ellen von Tidebühl	101
Från Amerika. Svenska musiker och och svensk musik	29
Fyra uvertyrer. Ungdomsverk af Rich. Wagner	77
Konserterhus-bristen	147
Musikalisk omvändelse	114
Olika slags sångmetoder af A. Lewinsky	83
Om musikalisk tempobeteckning	51
Om nutidens sångkonst och sångundervisning	18, 26
Richard Wagners karaktär	83
Robert Schumann, den tyske romantikern, af E. Komorzynski	4

	Sid.
Svenska Konsertföreningen i Tyskland	147
Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande 1883—1908. En blick på detsamma och dess verksamhet vid 25-års-jubileet, af Fr. J. H.	74
Tolstoi och Tschaikowsky	139
Wennerbergsstoden i Upsala, dess rätta form och plats, af Fr. J. Huss	10
Vid första uppförandet af Rich. Strauss' »Salome»	59

Musikpressen, Litteratur, Kritik, Teater och konserter.

Anton Bruckners nionde symfoni	139
Om textinnehållet i Rich. Wagners musikdrama »Tristan och Isolde»	122
Textinnehållet i »Salome» af Richard Strauss	59
Textinnehållet i G. Puccinis musikdrama »Madame Butterfly»	99
Textinnehållet i Eugen d' Alberts musikdrama »Tiefland» (»Låglandet»)	107

* *

*

Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer.	
Litteratur: Sid. 5, 29, 44, 51, 61, 78, 84, 110, 124,, 140.	
Musikpressen: Sid. 4, 13, 21, 28, 61, 68, 78, 84, 101, 110, 124, 132, 139, 148.	

Följetong, Musiknotiser, Småplock.

Ett besök hos Beethoven	149
Jules Offenbach	141
Några blad ur min dagbok af Aino Aekté	12, 19
Pauline Luccas berättelse om hur hon blef sångerska	43
Ytterligare om Pauline Lucca	52, 63

* *

*

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten i hvarje nummer.	
Musiknotiser från våra grannland och andra land i nästan hvarje nummer.	

Annonser å sista sidan i hvarje nummer.	
Ett och annat från musikvärlden	71, 143
Hvarjehanda	31, 36
Prenumerationsanmälan	2, 146
Rättelser	47, 63, 80, 103, 135, 151

	Sid.
Till våra prenumeranter	87
Vår musikbilaga	143, 151

Korrespondens.

Från Faraonernas land, af Anteros	35
Från franska Rivieran, af Anteros	67
Från Romas horisont, af Anteros 5, 11, 60, 90.	
Musikbref från Danmark och Tyskland, af Anteros	115
Musikbref från Melbourne af M. L. 36, 78	
Musikbref från Moskva af Ellen von Tidebühl	84
Musikbref från Österrike, af Anteros	123

Porträtt.

Aekté, Aino	129
Bruckner, Anton	137
Burén, Axel	1
Carreno, Teresa	129
Chartres, Vivien	25
Cornelius, Peter	113
Crusell, Bernhard	65
Elgar, Edward	65
Froni, Jacopo	105
Heinemann, Alexander	113
Hellström-Oscar, Anna	57
Hempel, Frida	73
Herold, Vilhelm	9
Hesse, Davida (som Butterfly)	97
Hwass, Tora	41
Högberg, Carl	74
Jungstedt, Mathilda (som Orfeus)	17
Kreisler, Fritz	145
Lucca, Pauline	41
Marteau, Henri	25
May, John	74
Menzinsky, Modest	121
Ranft, Albert	89
Rappe, Signe (som Salome)	137
Rimsky-Korsakow, Nikolai	105
Rystedt, Melcher	74
Schjelderup-Petzold, Hanka	9
Strauss, Richard	57
Strömberg, Helmer	145
Thegerström, Hilda	1
Thiel, Arthur	1
Wagner, Richard	33
Ödmann, Arvid	97

Otto Lindblads byst i Lund	81
--------------------------------------	----

Musikbilaga.

Mendelssohn-Album för piano med porträtt af Felix Mendelssohn-Bartholdy. Innehåll: *Klavierstück. Scherzo. Gondellied.*

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 1.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 3 Januari 1908.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspris 20 öre pr petitrad.

28 Årg.

Chefombytet vid Kungl. teatern.

Axel Burén.

Den förre chefen.

Efter femtonårig verksamhet som direktör för kgl. teatern har öfverintendenten, kammarherre Axel Burén lemnat denna befattning, sedan en af honom i början af sistl. december till chefen för finansdepartementet insänd ansökan om entledigande derifrån blifvit beviljad. Orsaken till kammarherre Buréns tillbakaträdande har väl varit dels kngl. teaterns här förut påpekade ekonomiska trångmål, dels en bekant stridighet mellan ett par operasångare, som gifvit pressen anledning till skarpa angrepp mot operachefen med anklagelse för bristande kraft i operaledningen. Om en human operachef träder tillbaka under förhållanden,

AXEL BURÉN.

som tillskapats af en sujet, som visat brist på denna egenskap, men med hvars popularitet han, särdeles under brydsam ställning för teatern, måste räkna, så är skulden mera dennes än hans förmans. Ett vackert erkännande erhöll öfverintendenten Burén dagarne före jul, då han af operans olika kårer uppvaktades med textade adresser, hvilka ge uttryck åt den saknad, som personalen känt vid den afhållne chefens afgang. De fem adresserna förskrifva sig från artistpersonalen, hofkapellet, balettkåren, kören samt tjänstemän och andra innehafvare af befattningar vid operan.

Det var, såsom vi nyligen framhållit, under brydsamma förhållanden kammarherre Burén blef operachef. Operapersonalen hade uppsagt sin då varande chef tro och lydnad och teaterns finanser voro då som nu i dåligt skick. Den som var modig nog att under sådana förhållanden öfvertaga chefska-

ARTHUR THIEL.

Atelier Florman Foto.

HILDA THEGERSTRÖM.

pet vid kgl. operan, måste med afseende på dennas i allo kritiska ställning icke allenast vara en man med anseende i samhället, med varmt intresse för konsten och sakkunskap, utan äfven ega förmåga att som operans finansminister arbeta på upphjelpande af dess klena ekonomi. Kammarherre Burén förenade i sin person de ofvan nämnda egenskaperna och var inom vår musikvärld länge känd såsom nitisk ordförande i Filharmoniska sällskapet och äfven i Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande. Till chef för den kungliga operan gjorde honom också hans ställning till hofvet lämplig. Det var dock ej utan tvekan han i sept. 1892 åtog sig den makt-påliggande befattningen och detta endast såsom tillförordnad chef. Teaterns finansiella svårighet föranledde honom ock att redan påföljande november begära entledigande från platsen. Han lät dock öfvertala sig att kvarstanna och inlemnade till finansdepartementet ett förslag till upptagande af ett lån för operaverksamhetens bedrivande; resultatet däraf blef nya teaterobligationslånet af 1893. Under Buréns direktion inflyttade operan i det nya konsttempel på den Gustavianska operabyggnadens plats och invigdes d. 19 sept. 1898. Sedan dess ha många yngre framstående förmågor blifvit fästade vid operacenen. Att sådana betydande krafter som fru Östberg och fru Jungstedt aflägsnats derifrån har ansetts mindre välbetänkt, men om skulden derför endast ligger på teaterledningens sida är ej fullt klart.

Utän de båda nyss nämnda betydande förmågorna egde operan vid kammarherre Buréns öfvertagande af dess ledning bland sina mera betydande och i större partier uppträdande fruar Frödin, Lindberg, Brag, Sterky, W. Strandberg, fröknarna Holmstrand, Petrini, Wolf, Karlsohn, Thulin, (Hellström) Hulting, Lindegren; af de manliga hrr Ödmann, Bratbost, Lemon, Lundqvist, Sellergren, H. Strömberg, M. Strandberg, Södermann, C. Lejdström, Forsell, Brag, Johanson; af främmande en tid engagerade artister Fausta Labia och hr Morello. Af på senare tid vid operan fästade förmågor må nämnas fruar Afzelius, Claussen, Lykseth-Schjerven, fröknar Edström, Svärdström, Hesse; hrr Nyblom, Malm, Wallgren, Oscar, Sjöberg, samt herr Elmlblad, både sångare och regissör, och den främmande tenoren Menzinsky. De många gästspelen under hr Buréns direktions-tid måste vi förbigå.

Om vi betrakta operaverksamheten under Burén'ska ledningen, må med förbigående af äldre reperoar och repri-ser, balletter och konserter, följande nyuppförda operaverk omnämnas, där ibland särskildt böra framhållas nio inhemska operor och Wagners hela Nibelungen-cykel. De svenska operorna utmärka vi med kursivering i den kronologiska förteckningen: 1892: *Gra-*

nadas dotter af Hallström; 1893: »Giralda» af Adam, »Bybarberaren» af Schenk, »Bastien och Bastienne» af Mozart, Leoncavallos »Pajazzo» af Tschai-kowskys »Jolantha»; 1894: »Hexan» af Enna; »Mara» af Ferd. Hummel »Fryne» af Saint-Saëns, »Brudköpet» af Smetana; 1895: »Vännen Fritz» af Mascagni, »Navarresiskan» af Massenet, »Hans och Greta» af Humperdinck, »Valkyrian» af Wagner; 1896: »Manon» af Massenet, »Värdrotningen» af Gluck, »Herfällan» af Hallén, »Falstaff» af Verdi; 1897: »Sveagaldrar» af Peterson-Berger (Festföreställningen vid kung Oscars 25 års-jubiläum som regent), »Syrsan vid härden» af Goldmark; 1898: »I Bretagne» af Sigfrid Saloman; på nya operan från den 19 sept: »Tirfing» af Wilh. Stenhammar; 1899: »Valdemarskatten» af Hallén; 1901: »Tifania» af Neuville, »Abu Hassan» af C. M. v. Weber; »Rhenguldet» af Wagner, »Bohème» af Puccini; 1902: »Valborgsmessa» af Hallén, »Gillet på Solhaug» af Stenhammar, »Hemkomsten» af Mendelssohn-Bartholdy; 1903: »Simson och Delila» af Saint-Saëns, »Ran» af Peterson-Berger, »Eugen Onegin» af Tschai-kowsky; 1904: »Tosca» af Puccini, »Vikingablod» af Lange-Müller, »Werther» af Massenet; 1905: »Evangeli-mannen» af Kienzl, »Sigfrid» af Wagner; 1907: »Ragnarök» af Wagner, »Nyfikna fruar» af Wolf-Ferrari samt »Daria» af Georges Marty.

Vi vilja slutligen om den afgangne operachefen meddela några korta biografiska notiser.

Axel Otto Gotthard Burén föddes den 20 oktober 1842 på Boxholms bruk i Östergötland, den tredje sonen af brukspatronen m. m. Diedrik Pontus af Burén och hans maka Carolina Mariana Ehrenkrona. Efter åtnjuten skolundervisning i det s. k. Lyceum i Norrköping och sedan i Upsala katedralskola tog han studentexamen 1863 och året därpå kameralexamen, hvarefter han inskrefs i de kamerala verken i Stockholm men hade sin hufvudsakliga verksamhet i k. statskontoret. Från detta afgick han 1876 för att emot-taga en tjänst i k. hofförvaltningen, hvilken tjänst han innehade till 1892, då han öfvertog förvaltandet af konungens erskilda fond. Samma år blef han, som sagdt, chef för kgl. teatern. Redan 1866 hade han blifvit utuämnd till tjänstgörande kammarherre i k. m:ts hof och 1874 till kammarherre. Såsom sådan tjänstgjorde han hos prinsessan Eugenie under de senare åren af hennes lefnad. Under Stockholmsutställningen 1897 blef han vald till ordförande i kommittén för ordnandet af teater- och musikafdelningen i densamma. Kammarherre Buréns praktiska duglighet och finansiella insikter ha för öfrigt tagits i anspråk i flera direktioner och stiftelser. Från 1887 intill senaste år har han varit ordförande i Filharmoniska sällskapet, som i honom haft ett godt

stöd. År 1897 blef han vald till ledamot af Musikaliska akademien. Af yttre utmärkelser, som kommit honom till del, må nämnas att han är kom-mendör af Vasaorden och Dannebrogorden.

Arthur Thiel.

Den nya operachefen.

När i slutet af höstterminen öfverintendenten Burén, lemnade ledningen af den kgl. operan, undrades mycket hvem som skulle vara villig att öfvertaga den ekonomiskt som administrativt maktpåliggande befattningen. Valet föll då på grosshandlaren Arthur Thiel, som en tid tillhört operans styrelse, och sedan han accepterat detsamma, förordnades han att till spelårets slut, d. 30 juni 1908, vara verkställande direktör i kgl. teaterns aktiebolag samt chef för kgl. teatern.

Arthur Thiel är född i Norrköping 1860 och blef 1880 köpman i Stockholm. Han var till en början i firman Bendix, Josephson & Co. och öfvergick sedan till firman Joseph-Leja, när han ingick äktenskap med dottern till den största delegaren i denna, generalkonsul Simon Sachs. Från denna firma afgick hr Thiel, när han utsågs till kommissarie vid den stora utställningen i Stockholm 1897, då han äfven var medlem i den kommitté som hade att ordna teater- och musikutställningen vid detta tillfälle. År 1900 blef han generalkommissarie för den svenska expositionen på världsutställningen i Paris. I besittning af stor administrationsförmåga, språkkicklighet och världsvana, har han gjort sig mycket uppmärksammad och flera utmärkelser i form af in- och utländska ordnar ha kommit honom till del. Den nye operachefen är också mycket intresserad för konst och musik, af hvilken anledning han väl ock blifvit vald till vice ordförande i Konserthörsningen. Vi hoppas att hr Thiel med den kraft och förmåga han visat sig besitta skall till kommens fromma bringa ordning och reda i k. teaterns nuvarande förhållanden. Han är tillika en human och vinnande personlighet.

Hilda Thegerström.

Förra årgångens slutnummer meddelade i korthet från-fallet af den värderade konstnärinna och lärarinna, hvars namn läses här ofvan. Utrymme saknades oss då för en utförligare nekrolog, hvilken utlofvades till detta vårt första nummer, och hvilket löfte vi nu gå att uppfylla jemte meddelande af hennes

porträtt. Det var den 6 december 1907, som fröken Thegerström gick ur tiden. Ehuru hon under senare år varit sjuklig, kom dödsfallet temligen oväntadt. Ännu i somras kunde hon för helsans vårdande vistas i Borgholm. Vid hennes högtidliga jordfästning i Oscarskyrkan utförde en oktett af hofkapellet ett andante, »sphärernas musik», af Rubinstein. Akten började med Chopins sorgmarsch och under Beethovens bekanta sorgmarsch utbars kistan af åtta elever till den afhållna lärarinnan.

Hilda Aurora Thegerström föddes i Stockholm d. 17 sept. 1838, dotter af en handlande derstädes. Sina första musikaliska studier gjorde hon här vid A. F. Lindblads pianoinstitut, med pianospelet som hufvudsak och fortsatte sedan dessa under ledning af Franz Berwald, som omfattade den unga pianisten med ett varmt intresse, hvilket varade till hans död. Fröken Thegerström värderade också högt sin genialiska lärare. År 1857 erhöi hon statsanslag till en utländsk studieresa och begaf sig först till Paris, där hon åtnjöt undervisning af den berömda professorn i pianospel vid konservatoriet A. F. Marmontel. Hon vände sig sedan till Weimar och fick där lätt inträde i den lärjungekrets, som pianoheroen Franz Liszt samlat omkring sig. I Weimar uppträdde hon 1859 som konsertspelerska med stort bifall. Äfven i München konserterade hon framgångsrikt. Efter ett par års studier i Weimar återvände hon till hemlandet och konserterade i Stockholm äfvensom i landsorten. På en hennes konsert i Uppsala medverkade en sjuttonårig sångerska, äfven hon en elev af Berwald, nämligen vår sedan så ryktbara Kristina Nilsson. År 1863 bosatte sig fröken Thegerström i Göteborg såsom musiklärarinna. Efter förnyad studieresa i utlandet på 1860-talet blef hon 1872 kallad att öfvertaga den efter prof. von Boom lediga första pianolärareplatsen vid Stockholms-konservatorium, hvilken hon sedan innehade i 32 år, till 1904, då hon der efterträddes af sin f. d. elev Lennart Lundberg. Hennes trägna verksamhet som lärarinna tillät henne icke sedan att uppträda offentligt på konserter. Det var en raritet när det skedde, och om vi rätt minnas inträffade det sista gången d. 5 dec. 1889, då hon medverkade på en af Aulin-kvartetten; soarées i en pianokvartett af Franz Berwald. Vi framhöllo då det gedigna i hennes pianospel, karakteriseradt af stor klarhet och ypperlig uppfattning af så väl kompositionens innebörd som pianopartiets roll i ensemblen.

Fröken Thegerström, med sin spirituella och älskvärda natur, egnade sig med lif och lust åt sitt lärarinnekall och var för många elever en hjälparinna icke blott ifråga om pianistiska utbildningen. I sitt hem, särdeles under de många år hon bebodde sin egen

villa vid Östermalsgatan med särskildt bygd musiksalong, beredde hon högtidsstunder af trefnad och konstnjutning för de vänner, konstnärer och elever, som den lifliga och intressanta värdinnan samlade omkring sig på årliga aftonsamkväm.

Bland de många elever, hvilkas pianistiska talang, fröken Thegerström helt eller delvis utbildat, kunna förutom ofvannämnda hr Lundberg, nämnas Gustaf Brink, P. Storck, Sigrid Carlheim-Gyllensköld, Hilma Svedbom, Thora Hwass, Alfred Roth, Bror Möllersten, Märta Ohlson, Aurora Molander, Edvin Svensson. Alla dessa ha uppträdt på konserter, somliga äfven i utlandet.

I fråga om fröken Thegerströms musikaliska verksamhet för öfrigt må nämnas, att hon äfven framträdt som tonsättarinna med en »Souvenir suédois.» (»Naiveté») op. 1 och »Nocturne et Rondoletto», op. 2. samt utgifvit »Några elementar-piano-öfningar jemte Skalorna i rytmisk taktindelning.»

Fröken Thegerström invaldes 1875 till ledamot af Musikaliska akademien och innehade sedan 1895 förtjenstmedaljen »Literis et artibus».

Prenumerationsanmälan.

Svensk Musiktidning upplefver sin 28:de årgång 1908

och anbefaller sig i våra musikvänners åtanke. Undertecknad kan ock detta år fira sitt 25-års-jubileum som tidningens redaktör. Behofvet äfven i vårt land af en musiktidning, tillgodoseende den allmänna musikbildningen — ej endast fackmusici af lägre eller högre ordning — är oomtvistlig, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikaliska allmänheten — tycks bevisas däraf, att *ingen annan tidning för musik så länge existerat i vårt land eller ens i den skandinaviska Norden*. Svensk musiktidning har gjort till sin uppgift att tillgodose så väl vår konsthistoria genom *kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet* i hufvudstaden samt genom utförliga *biografiska uppsatser*, som ock att i det allmänna musikvetandets intresse meddela *notiser om musikvärldens viktigaste tilldragelser* i

in- och utlandet, *särskildt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder, instruktiva uppsatser*, blandade med *följetongsartiklar, musikpressens alster musikkritik* etc., hvarigenom både *lärorikt och omväxlande innehåll* erbjudes. *Fina porträtt* till biografierna illustrera hvarje nummer.

I det vi frambära vårt tack till dem som hittills gynnat Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner.

Svensk Musiktidning utgifves 1908, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af **5 kronor per år**. *Musikbilaga* tillfaller endast **helårsprenumeranter**. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (25 öre).

På tidningen prenumereras här å **Expeditionen, Kammakaregatan 6**, en trappa öfver gården samt i **bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor**. I **landsorten** prenumereras bäst å **posten** då tidningen **fortast** kommer prenumeranten tillhanda.

Presenkort för årsprenumeration finnas att köpa å *Expeditionen*, i **bok- och musikhandeln**.

Vördsamt anhålles att **prenumeration** må ske **så snart som möjligt; vid direkt prenumeration hos Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm**, tillsändes idningen prenumeranten kostnadsfritt **genast den utkommit**.

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerations förnyelse, sända vi dem, som förut, årgångens första nummer, med anhållan att de som **icke** vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å *tidningsexpeditionen* **före** andra numrets utsändande. **Senast** när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem som ej förnya prenumerationen; af dem, som därmed fortsätta, torde då **till budet prenumerationsafgiften mot kvitto erläggas**. Dem, som behålla första num-

ret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å densamma.

Vördsamt

Redaktionen.

Frans J. Huss.

Robert Schumann, den tyske romantikern.

Af E. v. Komorzynski.

Schumann intager en isolerad ställning i den tyska romantikerns historia. Medan nämligen ett folkeligt drag går genom de andra romantiska mästarnes produktion — hvilket drag väl vackrast kommit till uttryck hos Schubert och K. M. von Weber — är väsendet i Schumanns alstring rotadt i en skarpt utpräglad personlighet och individualitet. Han förenar som knappt någon annan konsten och lifvet innerligt med hvarandra; hans personliga känslor omsättas i musik, medan han omvänt åter finner tröst och kraft i musiken för att bära lifvets tunga. Denna subjektivitet förlämnar Schumanns konst något obeskrifbart eldigt, trolskt, tjusande och förenar honom med Beethoven, som ju nog om han ej strängt taget, direkt var en romantiker, dock måste nämnas som en af romantikens förebådare. Det är dessutom karaktäristiskt för Schumann, att han aldrig varit blott en ensidig »musiker» — han förblef alltid »konstnär». Redan hans konstnärliga begåfning var tvåsidig, delad mellan musik och poesi — så att han ännu som yngling tviflade, om han helt skulle ägna sig åt litteraturen eller musiken. Han var likaså diktare och skriftställare som musiker, och i det hans musik så mycket närmade sig poesin, som ock en Jean Paul's och en E. Th. A. Hoffmann's litterära alster voro uppfyllda af musik, uppfylde Schumann som konstnär romantikens fordran, att alla gränser mellan de enskilda konstarterna skulle nedrivas och konst och poesi och musik förenas till en enda, af den romantiska konstandens besjälad »allkonst».

Men om han nu författar eller komponerar, alltid lämnar honom det personliga lifvet stoffet för hans konstverk. Huru underbart har Schumann förstått, att i sina fantasifulla klaverstycken — »Kreisleriana» »Nachtstück», »Blumenstück», »Phantasiestücke» — konstnärligt fasthålla och gestalta en stämning, en lidelse, en tanke! Hans lifts lycka och olycka var kärleken till Klara Wieck, den som pianovirtuos berömda dottern af hans musikaliska lärare, Fredrich Wieck i Leipzig. Redan historien om denna kärlek förefaller som en poesifylld ro-

mantisk saga. Huru Robert och Klara slöto vänskapsförbund, huru sedan af denna vänskap — utan att de anade det blef kärlek, huru denna kärlek plötsligt upplammade och, den elake och orättfärdige faderns hårdnackade motstånd till trots, växte till en klippfast trohet och efter en årslång kamp emot hindren slutar med de älskandes triumf — det låter som om handlingen i »Zauberflöte» blifvit förverkligad och Pamina och hennes Tamino genom eld och vatten skulle vandrat till det gyllene templet! Och denna kärlek till Klara blef själen i Schumanns konst. Den skiftande värld af själsstämningar, hvilka uppstodo under åren i väntan och längtan öfvergick i Schumanns vackraste pianostycken. Sin sonat i Fiss-moll (op. 11) kallade han själf »ett enda hjärteskrif till Klara» — och huru vackert förena sig icke konsten och lifvet i den omständighet, att Klara spelade denna sonat offentligt på en konsert, för att genom sitt återgifvande öfvertyga den älskade om hennes kärleks och trohets oförvanskighet! De underbara »Kinderscenen» uppstodo som efterklang af ett halft kärleksfullt, halft skämtsamt ord af Klara om Schumanns barnsliga sione. Med hela sin kärlekslycka har Schumann låtit komma till uttryck i sina sånger — hans lieder-cykel »Frauenliebe und Leben», hans musik till Rückert's brudsånger, hans älskliga sång »Der Nussbaum» äro bevis därför.

Som en äkta romantiker hyste Schumann ock en djup kärlek för naturen; men också hans naturkänsla är subjektiv. Han besjälade naturen; han vill icke skildra eller måla den utan förenar med henne det personliga intryck, som hon gjort på hans själs- och stämningslif. Också på detta finnas bland hans kompositioner talrika exempel. Så är jublet och det fulla, sprudlande lifvet i hans B-dur-symfoni äkta vårpoesi, de praktfulla stämningsbilderna i hans »Waldscenen» höra hit eller den lilla kören »Der träumende See», hvars toner beröra vårt hjärta som till musik omsatt skogsensamhet.

Så är Schumanns musik — som ock hans skriftställarskap — alltid spegelbilden af hans eget konstnärshjärta. Hans konst är han själf; — hans personlighet har öfvergått i hans skapande. Därför har han ock, oaktadt han försökte sig på alla arter af musik, åstadkommit det mesta i sina sånger och fantasistycken. Han har en stor del i den tysks »liedens» utveckling och har först skapat den musikaliska stämningsbilden. Mycket i den moderna musiken visar ännu tillbaka på Schumann. Och som en konstnär med hjärta och fantasi, hvilken som människa förblef konstnär, som konstnär alltid människa skall han säkert af oss minnas med oförgänglig sympati.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit

för en röst med piano:

Wohlfart, Karl: *Tre dikter*, ord af Werner von Heidenstam op. 9. Tillegn. fru Mally Högberg. (1 Jutta kommer till Folk-kungarna (c—f.) 2 sikta, sikta guldkorn (c—f.). 3 Natten (c—e eller g). Pr. kr. 1,50.

Marcus, Henry: *Svarta Rosor*. Text af Ernst Josephson. (a—g). Pr. 75 öre.

Lundvik, Hildur: *Vårvisa*. Ord af J. L. Runeberg. Pris 1 kr.

Rudin, Daniel: *I djupa mörkret med* (Auch wenn's ganz finster wird, — c—f) Pris 75 öre.

För 4 mansröster:

Nya »Amatörkvartetten». Häft. II. Pr. kr. 1,50.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

för piano 2 händer:

Adam, Ad.: *Alphyddan*, opera-potpourri med bifogad text. Pris 2 kr.

Bhodin, Henriette: *Bella Venezia*. Serenad. Pr. 60 öre.

Smith, Gustaf: *Böljelek* (La mer) Valse lente. Pr. kr. 1,25.

Englund, Adolf: *Linnæa*. Valse Boston. Pr. kr. 1,25.

Sperati, Em.: *Operakällarens Festmarsch*.

Löfgren, Alb. *En Västgötalåt*.

Möller, Oscar: *Glitter*. Vals Boston.

Campbell, Agnes: *Damernas fria val* (Med porträtt af Anders de Wahl).

för orgel:

Olsson, Otto: *Meditation*. Pr. 75 öre.

för piano och äfven sång:

Joel, Herman: Ur »Liten Karin på unga kungens gård», sago- och folkskådespel af Nils Lago Lengquist. Pr. 2 kr.

för en röst med piano:

Cronhelm, Axel: *Död i skönhet*. Ord af H. Wendell. (d—e). Pr. 75 öre.

Heijkorn, Ellen: *Två julsånger* (1 Bethlehems stjärna (d—e). 2 »Det klingar en ton» (c—d) Pr. 75 öre.

Myrberg, A. M.: *Slumra* (c—e) — *Tystnad* (e—f) à 50 öre.

Wennerberg, Sara: *Vide-visan* (d—g). Ord af Z. Topelius. — En vintervisa (—f). Ord af G. Fröding, à 60 öre.

för tvänne röster med piano:

Adam, Ad.: *Julsång* (ess—g, d—ess). Pr. 75 öre.

Af ofvannämnda sånger på Abr. Lundquists förlag, hörande till julnyheterna, utmärka sig särdeles Wohlfarts äfven genom sitt fylliga och harmoniskt intressanta, välljudande ackompanjemang. Man kan endast anmärka att slutet af sista sången tycks något sökt. Örat hade funnit sig mera tillfredsställt om a fallit ned till ass före g i slutackordet (c-moll). Sångerna af Lundvik och Marcus äro i mera enkel stil, Rudins med rätt väl träffad religiös stämning.

Det nya häftet af »Amatörkvartetten» innehåller 8 Bellmanianer och 11 Folkvisor, Engelbrechtsmarschen och Marseljåsen, bekanta sånger af Beethoven, Weber G*****, Geijer, Lagerkrantz, Norman, Pacius, Söderman, Wennerberg etc., summa 40 sånger.

Gå vi till nyheterna på Elkan & Schildknechts förlag, så finna vi bland pianohäftena, såsom det omfångsrikaste, potpourriet ur »Alphyddan» med bifogad text. Att denna täcka operett af Adam nu så sällan uppföres är ett fel som operastyrelsen borde afhjälpa. Serenaden »Bella Venezia» hör till den populära enkla salongsstilen. »Västgötalåten» af Löfgren tycks innehålla en genuin folkmelodi. Speratis »Festmarsch» med vy af operaterassen torde vara välbekant för opererestaurangens många gäster. Ett rätt behagligt valsstycke är Smiths »Böljelek», och Bostonvalserna låta väl höra sig. Polkan »Dammernas fria val» har en witzig titel med porträtt af deras gunstling, skådespelaren Anders de Wahl. — Af förlagets sånger äro Sara Wennerbergs i visans stil, Cronholms och Ellen Heijkorns enkelt melodiosa. I denna stil skrifer, som man vet, den gamle sångdiktaren Myrberg, som sjelf skrivit texten, hvilket ofta är fallet, till de båda verkligen vackra och stämningsfulla sångerna »Tystnad» och »Slumra», som nu utgivits. Hans porträtt pryder häftena. Musiken till Joels »sago- och folkskådespel», dels för piano ensamt, dels med sångtext, tycks lämpad för en folkteater. Ännu en gång få vi nämna Ad. Adam med anmälan af hans bekanta vackra »Julsång», som nu utgivits i en god sättning för tvänne röster, hvilket för många torde blifva välkommet. Till sist må vi för orgelspelare påpeka ett vackert stycke nämligen Otto Olssons »Meditation». — Vi ha nu, som förr, angifvit inom klammer sångernas tonomfång på lätt begripligt sätt.

Litteratur.

Vereinigte musikalische Wochenschriften (Sammanslagning af »Musikal. Wochenblatt» och den Schumann'ska »Neue Zeitung für Musik», fr. 1834.) är en framstående, oss tillsänd, tysk musiktidning, hvars innehåll i hufvudartiklar vi äfven i år vilja omnämna. Af fjolårets senaste häften innehåller N:o 49: E. Kloss: Theodor Bertram † (med porträtt), — R. Batka: Mozart als Verdeutschter seines Don Juan — Kurt Mey: Rich. Wagner und Giacomo Rossini — E. Challer: Die Lieblingdichter der Deutschen Komponisten — M. Chop.: Was wird aus Willh. Tapperts Lebenswerk? —; N:o 50: A. Prümers: Wenn das Satz dumm wird! — Chop: Die Lieblingdichter etc. (slut) — N:51 o 52 (julnummer): H. v. Wolzogen: Die Moment der Versöhnung in der komödie — M. Puttmann: Weihnachtsspiele und Weihnachtslieder — F. Erckmann: Alt-Englische Weihnachtsspiele — Th. Rohmann: »Stille Nacht, heilige Nacht», seine Entstehung. K. Röttger: Musik und Dichtung — E. Kloss: Weihnachtstage ans Rich. Wagners Leben — Weihnachtsliteratur etc. Häftet innehåller porträtt af R. Wagner och illustrationer samt musik: Pastorale af Pachelbel, Gavotte af R. Sternfeld för piano; sånger: »Wohlauf, gen Bethlehem (gamaltysk julsång), »Im Bethlehem ist Gottes Sohn» (svensk julsång), »Freut euch ihr lieben Christen», julsång af L. Schroeter (1587); »Im Bethlehem ein Kinderlein, af M. Prætorius (1609).

Från Romas horisont.

I.

En öfverblick af säsongens just tilländalupna förra häft gifver vid handen, att det romerska musiklivet efter vanligheten derunder varit stadigt i ett ständigt »crescendo», och att döma af Costanzi-Teaterns »cartellone» för dess om några dagar begynnande kampanj, torde detsamma dermed uppnå sin höjdpunkt både i fråga om artister och repertoar,* Jemväl lofvar konsertverksamheten att så mycket kraftigare återupplomstra efter sin minst halfåriga dvala.

Den i vår senaste Roma-korrespondens nämnda sommarsåsongen å »Teatro Quirino» med sin massa musikdramer lär inom kort fått en snöplig ändalykt, i det impressarion på grund af ekonomiska svårigheter föredrog att rymma fältet. Å andra sidan skall den unge piemontesiske presten don *Gioachino Finos* andliga opera *Battista* (Joh:s Döparen) å »Adriano», under maj månad uppföras, varit ett alltigenom så förträffligt verk, att det kan betraktas såsom en sannskyldig evenemang. —

Af medverkande, i underts korrespondenser förut omnämnda konstnärer märkas *Gemma Bellincioni*, *Livia Berlendi*, *Maria Farneti*, *Bianca Lavin* och *Carmen Melis* samt *Francesco Cigada*, *Italo Cristalli*, *Giuseppe de Luca*, *António Paoli* och *Arturo Pessina*, af den senare, upptagande i allt elfva operor, nästan enastående stort antal för en italiensk operasåsong —, hvaribland ej mindre än fem här nya arbeten, *Bizets* *Don Procopio*, *Ciléas* *Glória*, *Donaudys* *Sperduti* rel buio, *Puccinis* *Madama Butterfly*, och *Strauss'* *Salome*; orkesterdirigent blir *Leopoldo Mugnone*.

— Under närmaste tiden efter vår återkomst till »den eviga staden» gävos operor allenast å »Quirino» samt för ovanlighetens skull — i regeln omhuldade å italienska scener hufvudsakligen den ju obestriddigt så rikhaltiga inhemska produktionen — till och med tre franska, nämligen af *Gounod* *Faust*, af *Bizet* både *Carmen* och *Pescatori di perle*, (*Perlfiskarena*), hvilkas tolkning erhölet ett särskildt intresse genom *António Sabellicos* präktige Mefistofeles, *Gius. Bambacionis* erkännansvärde don José och den framstående koloratursångerskan *Isabella Svichers* *Leila* i sistnämnda pjes, som trots sina härliga melodier, isynnerhet i de tvenne första akterna, på grund af oerhördt pueril text bildar en absolut kontrast till sin upphofsmans äfven dramatiskt så effektfulla »chef d'oeuvre».

En lyrisk säsong af större betydelse inleddes först i slutet af oktober å »Adriano» med en i allo glänsande föreställning af *Verdis* bland samtliga mästarens skapelser väl i det hela taget högst stående opera *Aida*, i hvilken titelpartiet uppbars af en verkligt första rangens konstnärinna, *Celestina Boninsegna* samt *Amneris'*, och *Radamès'* af ett par helt unga, men synnerligen lofvande artister, *Alice Zaccóni* och *Augusto Scamporrì*. Mindre lyckligt var att omedelbart därefter upptaga *Rigoletto* — med den ännu alltjemt »à la hauteur» stående celebra primadonnan *Fanny Toresella* såsom *Gilda* — hvars relativa underlägsenhet just »en comparaison» ej kunde annat än verka så mycket mera påfallande, äfven om man måste medgifva, att den förkastelse af detta dynamiskt impulsiva verk, en fransk tidning nyligen utslungat öfver detsamma i jämförelse med *Wagners* ungefär samtidigt (1850) komponerade »*Lohengrin*» är väl ytterad. Närmast i ordningen följde *Ponchiellis* mästerverk *Gioconda*, der förutom *Aida Allóro*, »protagonista», allenast må framhållas den unge, med en utomordentligt sympatisk stämma begåfvade tenoristen *Mário Polverósi* samt *Pasquale Amato* och *Adamo Gregoretti* alternerande i *Enzos* och *Barrabas'* roller liksom i *Rigolettos*. Äfven en förträfflig *Amonásro* i »*Aida*», har den förre, hvilken jemväl är i besittning af för scenen särdeles fördelaktigt utseende, framför sin åtskilligt äldre kollega företrädet att befinna sig »i blomman af sin ålder» samt intager, öfverhufvud taget, genom snart sagdt mästerlig sång och aktion, ett hedersrum bland Italiens barytonister. Återupptagandet efter en längre tids hvilaf af en *Donizettis*, enaktsoptere *Campanello del speziale* (Apotekarens nattklocka) visade sig vara ett rätt godt fynd, särskildt tack vare den ypperlige buffabarytonisten *António Pini-Corsis* briljanta framställning af den ej mindre tacksamma, än fordrande hufvudrollen, den unga fruns under diverse förklädnader hos en ålderstigen apote-

kare sjelfva bröllopsnatten grasserande, mäktiga jovialiske tillbedjare, som åtminstone har tillfredsställelsen att hålla den äkta maken varm, ända tills dagen gryr. Denna genomhumoristiska och af spirituella melodier i den Rossinianske »Barberarens» stil flödande bagatell, hvartill den så produktive och mångsidige »svanen från Bergamo» i likhet med åtskilliga andra, numera ytterst sällan uppförda musik-farser efter företrädesvis franska original sjelf författade texten, mestadels för att representeras vid privata societetsfestligheter, daterar sig från 1836, alltså fyra år före »Regementets dotter».

Roma, der t. ex. »Madama Butterfly», hvilken redan triumferat både å de stora europeiska och Amerikas scener, först nästa vår framträder å »Costanzi», plägar ej gå i teten beträffande operanyheter inom Italien, utan intager härvidlag *Milano* främsta platsen. Endast i föregående må anföras de dersammastädes i höst å »Lirico» gifna Marcella af *Umberto Giordano*, med text af Massenets bekante librettist *Henry Cain*, ett särskildt för melodirikedom utmärkt, men på grund af denna »moderna Paris-idylls» realitativa obetydlighet föga fängslande stycke, och den framför allt från lyrisk synpunkt synnerligen anslående *Naverossa* (Röda skeppet), en präktig dikt om hafvet, inspirerad af all dess storslagna majestäd och vilda lidelsefullhet, hvars nu för första gången såsom »operista» debuterande kompositör, den redan i egenkap af opera-kapellmästare välbekante *Armádo Seppilli*, haft till litterär medarbetare den renommerade romagnesiske folkpoeten *Luigi Orsini*.

Afven i *Bologna*, med dess glänsande artistiska traditioner, har under den vanliga, af *Luigi Marcinelli*, dirigerade och med *Wagners* *Tristano* e *Isotta* i hvilken hufvudpersonerna förträffligt representerades af *Gius. Borgatti* och *Amelia Pinto*, invigda höstsången i *Téatro Comunale* »förekommitt en remarkabel ny opera af den förstnämnda *Páolo* e *Francesca* — »protagonister» *Italo Cristalli* och *Elena Bianchini-Capelli* —, der den bepröfvade konstnärsveteranen riskerat att i en akt gifva en musikdramatisk framställning af slutkatastrofen i den genom *Dantes* »*Divina Commedia*» illustra kärlekssagan. Oaktadt ett i allo synnerligen vackert arbete, hvilket bär vittne om, att »*Ero* e *Leándros*» skapare alltjemt är trogen sina höga ideal, tycks det likväl, som om den väldige diktarens skugga varit ödesdiger för honom ej mindre än för hans bortåt ett par dusin italienska föregångare, hvaribland *Mercadante*, att ej citera *Ambroise Thomas* och *Hermann Götz*. En märklig novitet för Italien utgjorde ock *Masenet*s atora opera *Ariana* (»*Ariane*»)* — protagonist. *Maria Farneti* — med hvilken den, efter att en längre tid

hållits stängd och genomgått fullständig restaurering, för ett år sedan återöppnade, ståtliga »*Regio*» (kgl. teatern) i *Torino* initierde sin karneval-»stagiöen».

Mindre lycklig var »*Adriano*» i valet af de mot slutet af dess säsong presterade operanyheter, *Bretagna* af en ung, hittill nästan obekant tonsättare, *Enrico Morlacchi* och *Fadette* af den funktionerande impressarion, *Dário de Rossi*, en förmögen amatör-musiker, som lär förpaktat teatern särskildt i ändamål att få sitt redan i *Roma* mot slutet af 1890-talet uppförda och nu retucherade verk representeradt på bästa möjliga sätt. Detta oaktadt och trots att musiken utan att röja någon vidare originalitet i det hela taget verkar tilltalande, derigenom att den förråder ett varmt och känsligt hjerta samt en otvetydlig melodios talang, förderivas det goda intrycket af, att texten utgör en oerhörd förfuskning af en bland *George Sands* intressantaste noveller; isynnerhet verkade slutet ytterst banalt. Kompositören hade haft den oskattbara förmånen att för titelpartiet engagera en så ypperlig konstnärinna som *Emma Carelli*, hvilken rent af fulländadt personifierade den genom kärlekeus makt till en älsklig och hän-gifven ung kvinna utvecklade lilla »*vildkatten*», en något om *d'Annúnzio*s »*Figlia di Jório*»*) erinrande karaktär. Till en sällsynt scenisk högtid gestaltade sig den celebra primadonnans »seráta d'onore, då hon firade en ej mindre storartad, än välförtjänt triumf med sin dramatiskt och musikaliskt väl oöfverträffliga *Santúzza* i *Mascagnis* *Cavalleria rusticána* (»*På Sicilien*»), en för henne med sin sydlandska typ, »indsmigrende» sång samt själ- och lidelsefulla spel liksom enkom skrifven roll. Hvad *Morlacchis* förstlingsopus beträffar, så var detsamma ett allt annat än originellt försök i den »*veristiska*» operans genre, men hade redan något emot sig att ha upptagits omedelbart efter den jemväl till *Bretagne* förlagda »*Fadette*» samt hade för öfrigt att uppvisa allenast några få, rätt melodiosa nummer, uppenbarande sig snart sagt såsom oaser å en oklar och dimhöljd horisont.

I fråga om den ej minst för sina vackra *mise-en-scènes* utmärkta »*Adriano*»-sången må ej förglömmas den från *Livorno* anskaffade kören »*Società corale Guido Monacis*» och »*Orchestra di Roma's*» — f. d. »*comunale*» — andel i det förtjenstfulla utförandet. Den senare har till förste kapellmästare haft *Giörgio Polacco*, välbekant sedan hans verksamhet vid samma teater för ett år sedan, och för öfrigt ha dess runor förts med ära framför allt af den blott något öfver tjuguarige *Vittorio Gui*, hvilken efter att i våras avslutat sina studier i *S. Cecilia*-akademien redan, med samma ämne som *Amintore Gallis* liknämnda opera, *) författat en versi-

fierad operalibrett *David* samt håller f. n. på att utarbета partituret. Vid denne rikt begåfvade yngling äro efter hans första lysande vapenbragd fästade stora förhoppningar både i egenkap af dirigent och tonsättare.

Den 15 december 1907 utgör en utomordentlig bemärkelsedag i operans historia, i det att då *Spontinis* *La vestále*, hvilken bildar en så betydande länk i densammás utveckling samt intager en sannskyldig honnörplats mellan *Glucks* och *Wagners* verk, med den mest briljanta succés för första gången höll sitt triumferande intåg å *Stora Operan* i *Paris*. Med spänning motser man det ögonblick, då *Leop. Mugóné*, den öfverlägsne orkesterledaren, avser sig förfoga öfver tillräckligt kompetenta sångvirtuoser — i våra dagar så sällsynta — för att ändtligen ånyo tolka detta epokgörande »*chef-d'oeuvre*», hvaraf i så fall »*Costanzi*» härstädes skulle erhålla äran. — —

Anteros.

Godt nytt år

önskas ärade prenumeranter å
Svensk Musiktidning af dess redaktör

Frans Joh. Huss.

Från scenen och konsertsalen.*

Kungl. teatern.

Dec. 20. R. Wagner: *Lohengrin* (Elsa, Ortrud: fruor Schjerven, Claussen; *Lohengrin*, *Telramund*, *Konung Henrik*, *Härroparen*: hrr *Menzinsky*, *Forsell*, *Sjöberg*, *Oscár*).

21. Méhul: *Josef i Egypten* (Benjamin: frk. *Edström*; *Josef*, *Jakob*, *Utobal*: hrr *Malm*, *Wallgren*, *Stiebel*; *Ruben*, *Simeon*, *Naphtali*, *Dan*, *Levi*, *Isaschar*, *Juda*, *Sebulon*, *Gad*, *Asser*: hrr *Sellergren*, *Nyblom*, *Strandberg*, *Söderman*, *Sjöman*, *Bröderman*, *Lundmark*, *Ericsson*, *Tell*, *Mandahl*; höfvitsmannen: hr *Grafström*, en *Coryphée*: frk *Lagergren*).

* Denna redogörelse, som vi anse vara af betydelse för vår konsthistoria, fortsättes såsom förut, hufvudsakligen afseende operan och konsertväsendet i hufvudstaden. Fullständigare rollförteckning lämnas endast då en operas uppförande först nämnes i årgången; sedan angifvas blott viktigare rollbesättningar och personalförändringar. Hithörande musikkritik kan naturligtvis endast blifva kortfattad, såsom omfattande ett par veckors musiktilldragelser. Då musikkpjäs och dramatisk pjäs stå på samma program, omnämnes endast den förra.

*) Se undert:s senaste sommarkorresp. i denna tidning från *Paris* och *London*.

*) Se *Sv. Mkt.* 1907, n:o 12.

*) Se *Sv. Mkt.* 1904, n:o 20.

26. *Vermländingarne*. (Matiné — Anna, Erik: fru Oscar, hr Malm).
 » Tschajkowsky: *Eugen Onegin* (Larina, Tatjana, Olga, Filipjevna: fru ar Claussen, Lizell, frkn. Edström, Hulting; Onegin, Lenski, furst Gremin, Saretzki, Triquet: hrr Forsell, Nyblom, Wallgren, Söderman, Malm).
27. Wagner: *Tannhäuser* (Elisabeth, Venus, herdegossen: fru Schjerven, frkn. Edström, Karlsohn; landtgreven, Tannhäuser, Wolfram: Wallgren, Menzinsky, Forsell; Walter, Biterolf, Henrik, Reinmar van Zweter: hrr Malm, Mandahl, Ericson, Sjöberg).
28. Donizetti: *Regementets dotter* (Markisinnan, Marie: fru ar Claussen, Oscar; Tonio, Sulpiz, Hortenzius: hrr Malm, Sellergren, Grafström); *Balettdivertissement*.
29. W. Stenhammar: *Gillet på Solhaug* (Margit, Signe: fru ar Clausen, Lizell; Bengt Gauteson, Gudmund Alfson, Knut Gäsling, Erik till Häge, konungens sändebud: hrr Söderman, Nyblom, Ericson, Mandahl, Wallgren).
30. Bizet: *Carmen* (Carmen, Michaela, Frasquita, Mercedes: frk. Edström, fru Bartels, frkn. Lindegren, Hulting; Don José: hr W. Herold, gäst; Escamillo, Zuniga, Morales, Remendado, smugglarhöfdingen: hrr Oscar, Grafström, Mandahl, O. Strandberg, Ericson).

Oscarsteatern.

- Dec. 15, 16. F. v. Suppè: *Boccaccio* (Boccaccio: fru Jungstedt, gäst).
- 17, 18. R. Planquette: *Surcouf*.
- 21—23, 26—31. Claude Terrasse: *Ambassadören*. Operett 3 akt. af Rob. de Flers och G. A. de Caillavet (Inesita, Dorette, Héloïse: frkn. Berentz, Grünberg, fru Rove; baron de la Palisse, Don Diego, greve de la Palisse, Domingues, Pepito, Saltabadel, Lopez: hrr Ralf, Ringvall, Svensson, Ullman, Allum, Wickbom, Svendsen).
25. *Soaré* till förmån för teaterns körpersonal.
26. *Vermländingarne* (Anna, Erik: frk. Falk, hr Schücker. — Matiné).
29. Hervé: *Lilla Helgonet* (Denise: fru H. Castegren — Jubileumsrecett-Matiné).

Gustaf Vasa-kyrkan.

- Dec. 15. *Julkonsert*. A. Hallén: Juloratorium för soli, körer, orgel och harpa. Biträdande: frk. N. Larsén, N. Fahlman (solister), O. Ols-son (orgel). Dirigent hr Hallén.

Danska kammarsångaren Herolds gästspel, som blef afbrutet vid det kungliga dödsfallets inträffande, har nu fortsatt, först med uppträdande af Don José i »Carmen», en utmärkt prestation, såsom vi förut haft tillfälle att omnämna. Något annat märkligt från Kgl. teatern är ej att förmåla, om icke återupptagandet af Stenhammars »Gillet på Solhaug», senast uppförd i okt. 1905, då Margit utfördes af fru Jungstedt, Knut Gäsling af hr Hageman. Fru Claussen sjöng nu Margits parti och med framgång särdeles i vokalt hänseende. »Vermländingarne» har, som vanligt, upptagits till matiné-pjes under julen; likaså på Oscarsteatern. Denna upphörde d. 16 dec. med uppförandet af »Boccaccio» på grund

af indisposition hos fru Jungstedt. Den nya operetten därstädes, »Ambassadören» lär göra lycka; vi ha ännu ej fått tillfälle att formera bekantskap med den. Vår förr så uppburna operettsångerska, fru Hilda Castegren — nu anställd vid Vasateaterns talscen — firade den 29 dec. sitt 25 åriga scenjubileum med operettpartiet Denise i »Lilla helgonet» och utförde detsamma med lika framgång som förr samt blef rikt hyllad. Kapellm. Halléns julkonsert var rätt talrikt besökt och hans »Juloratorium», hvilket vi förr haft tillfälle att omnämna, fick ett godt utförande och syntes väcka ett intresse, som manar till förnyadt återgivande i fullständigt skick.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Från dagen för konung Oscars död till och med begrafningsdagen, således 8—19 dec. upphörde föreställningarna å operan, hvarefter följde ett par sådana före jul, såsom på ett annat ställe i dagens nummer synes. Det sålunda afbrutna gästspelet af hr Herold har efter operans återöppnande fortsatt.

Stipendier för tonsättare.

Såsom sökande till stipendier för 1908 från det å Musikaliska akademiens stat uppförda reservationsanslaget för svenska tonsättare ha inom ansökningstidens utgång anmält sig följande musikidkare: Gustaf Bengtsson, Natanael Berg, Ragnar Bergström, Oscar Blom, Sigurd von Koch, Einar Skagerberg och Karl Wohlfart.

Af våra större musikskolor

börjar Rich, Anderssons Musikskola vårterminen d. 10 jan. och fröken Carlheim-Gyllenskölds Musikinstitut densamma den 8 jan. Närmare upplysa annonserna å sista sidan.

Fröken Hedvig Svenson, vår framstående pianist, som en tid hade en större musikskola här och sedan fortsatt att gifva pianolektioner, återbörjar dessa, såsom annons i dagens nummer visar, den 9 jan.

Konsertföreningens 4:de folkkonsert egde rum d. 29 dec. i Katarina kyrka under hr Tor Anlins direktiön. Programmet upptog endast kompositioner af Grieg, deribland för första gången här hans Sorgmarsch öfver Nordraak, och vidare tre orkesterstycken ur »Sigurd Jorsalafar» samt sänger utförda af fru Dagmar Möller.

Oscarsteatern gaf juldagen soaré till förmån för teaterns körpersonal, som då utförde Bön ur »Regementets dotter» och Bön ur »Natlläget i Ganada». För öfrigt medverkade med

sånger och visor frkn Osborne och Berentz, hrr Ralf, Strömbeeg, Ringvall och Bergström. En duett för violin och piano af hr Gösta Björk spelades af honom och kapellm. Tropp.

Populära konserter i Vetenskapsakademien, Arbetarinstitutet, etc. ha som vanligt förekommit under helgen.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande.

Till sällskapets 1907 utfärdade pristäfvan hade vid täflingstidens utgång inkommit 63 kompositioner. Såsom prisdomare fungera första hofkapellmästare Conrad Nordqvist, statskommisarie P. G. Södermark och musikkdirektör Aug. Körling.

Armida Senatro, en 18-årig ny violinstjärna från Italien, kommer i denna månad att konserterä här.

Mazérska kvartettsällskapet

hade vid sista sammankomsten före jul d. 20 dec. Aulin-kvartetten till gäster hvilken då utförde under aftonen kvartetter af Brahms, op. 67 n:r 2; Haydn, op. 74 n:r 1; Beethoven op. 95 och Mendelssohn op. 13.

Fröken Signe Rappe

den svenska i utlandet högt värderade sängerskan, har nyligen på hofoperan i Mannheim, der hon är engagerad, sjungit Elsa i »Lohengrin» med en af alla tidningar konstaterad stor framgång. Hennes nästa parti der lär blifva Desdemona i Verdis »Otello». Ett ovanligt bevis på förmåga och energi gaf frök. Rappe i höstas, då hon i stället för en hastigt insjuknad sängerska utan repetition trädde fram på scenen och med framgång utförde Rezas svåra parti i »Oberon», hvilket hon ett år förut tagit sig för att sjunga in. För nästa år har hon genom kapellmästaren vid hofteatern i Dresden, sedan han hört henne i Mannheim, blifvit fästad vid denna ansedda teater med förmånligt engagement.

Malmö musiksällskap, nybildadt sedan Sydsvenska filharmonien nedlagt sitt arbete, hade i St Petri kyrka i nov. sin första konsert under ledning af direktör Gottfrid Trobäck, och utförde Mendelssohns »Athalia» med kör och orkester, uppgående till ej mindre än 180 personer.

Från andra land.

Fröken Irma Achté, yngre syster till Aino Ackté och som för att undvika förväxling med denna antagit konstnärnamnet Tervani, har i Dresden ådragit sig uppmärksamhet för sin sång. Hon har nu för fem år anställts vid hofoperan i Dresden.

Richard Anderssons Musikskola.

Vårterminen börjar den 13 Jan. 1908. Anmälningdag: Fredagen den 10 Jan. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ e. m. alla dagar från och med den 13 Jan.

Tre friplatser för mindre bemedlade finnas lediga.

Richard Anderssons mottagning från d. 13 Jan. Onsdagar och Lördagar kl. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ e. m.

Brunnsgatan 28, 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm samt öfre Norrmalm.
(G. 32802).

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, ö. g., 3 tr. upp. Allm. Tel. 11596.

Vårterminen börjar den 9 Jan. Anmälningstid den 8 Jan. kl. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ samt $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ e. m. Efter den 9 Jan. anmälning- och mottagningstid måndagar och torsdagar kl. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$. Prospekt tillhandahålles.

Sigröd Carlheim-Gyllenskiöld.

Fröken

Hedvig Svenson

återtager sina piano- och harmonilektioner den 9:e Januari.

Sturegatan 56, 3 tr.

Allm. Tel. 20440.

I Bok- och musikhandeln finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af
Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: *Inträde i skogen* — *Jägaren på lur* — *Fughetta* — *Småstycke* — *Fantasi-Dans* samt sång: *Folkvisa* med svensk och tysk text.

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 28:de årg., — för hvarje musikaliskt hem — utgifves 1908 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier** etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expediti-onen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å posten.**

Obs! Nyttan af en musiktidning för musikhildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledaode till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.
Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.
Frans J. Huss.

J. LUDV. OHLSSON

STOCKHOLM.

[Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharm. nier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs! Hufvuddepöt för Blüthners och Rönischs världsberömda Flyglar och Pianinos.

OBS! Värdefull nyhet!

För piano, två händer.

SCHERZO

af **Emil Sjögren**

tillagnadt fru *Valfrid B:axson Lind.*

Pris 1 kr.

SVENSK MUSIKTIDNINGS EXP.

PIANOMAGASIN.

Svenska Pianinos: Största Iager från J. G. Malmsjö, Kungl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: från J. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins världsberömda firma. Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Pettersson & C:o,
13 Malmstiånadsgatan 13, Stockholm.

INNEHÅLL.

Chefombytet vid Kungl. teatern. Axel Burén, den förre chefen (med porträtt). — Arthur Thiel, den nye chefen (med porträtt). — † Hilda Thegerström (med porträtt). — Prenumerationsanmälan. — Robert Schumann, den tyske romantikern. — Musikpressen. — Litteratur. — Från Romas horisont I. af Anteros. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten samt andra land. — Annonser.